

Veteranplan

O v e r h a l l a k o m m u n e

2 0 2 2 - 2 0 2 6

INNHOLDSFORTEGNELSE	2
1. INNLEDNING og definisjon	3
2. BAKGRUNN	3
3. OVERORDNEDE MÅL	4
4. OVERHALLA KOMMUNES MÅL FOR IVARETAGELSE AV VETERANER	5
1. Anerkjennelse	6
2. Kompetanse	7
3. Samarbeid	8
5. VETERANKONTAKT	11
6. OVERHALLA KOMMUNES TILTAK	12
7. VEDLEGG	16

VETERAN – definisjon

3

Med **veteran** menes *alle norske statsborgere som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren.*

Innledning

Norske soldater, polititjenestemenn og -kvinner, og andre utsendte fra justissektoren, gjør en stor innsats for å bidra til økt sikkerhet og stabilitet i andre land. Utsendte i utenriktjenesten håndterer jevnlig krevende og belastende saker. Mange er stasjonert i områder med uro og konflikt. Alle løser vanskelige oppdrag i land med store utfordringer. De utsetter seg selv for sterke inntrykk og belastninger. Oppdragene løses på en fremragende måte. For dette har de regjeringens og hele det norske samfunnets dype respekt og anerkjennelse.

Alle som har vært ute i internasjonal tjeneste for Norge kommer hjem med kompetanse som er svært viktig, også for det norske arbeidslivet. Denne kompetansen må vi i enda større grad se og ta i bruk.

Regjeringen vil følge opp og forsterke det arbeidet som har vært gjort de siste årene med å synliggjøre kompetanse, formidle anerkjennelse og gi støtte. Dette er et felles samfunnsansvar – på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Vi vil nå rette en særlig innsats mot å få arbeidslivet til å ta kompetansen i bruk, og sørge for at det offentlige hjelpeapparatet kan yte bedre koordinert og mer kompetent bistand til dem som trenger det. Heldigvis er det få som opplever alvorlige skader. Men for dem dette gjelder blir livet forandret.

(I tjeneste for Norge' - Regjeringens oppfølgingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste)

Bakgrunn

Respekt og anerkjennelse

Mange kjenner noen som har tjenestegjort i en internasjonal operasjon. Det som ikke nødvendigvis er kjent for folk flest er hva disse veteranene har vært med på, hvilke erfaringer de har med seg og hvilke reaksjoner de har hatt i ettertid. Bak enhver veteran står det en familie, som også blir berørt av det som veteranen har

opplevd eller forbereder seg på å ta del i ved å tjenestegjøre i en internasjonal operasjon.

Alle veteraner og deres familier er samfunnsborgere, og trenger å være en del av et fellesskap som støtter og hegner om dem. Et viktig ledd i å sørge for at samfunnet anerkjenner og ivaretar veteranene og deres familier er å etablere en kommunal veteranplan. Denne skal beskrive viktigheten av å støtte opp om og hva samfunnet skal gjøre for å støtte veteranene. Den skal også by opp til samarbeid, da veteranene har mye kompetanse andre nødvendigvis ikke har. Hva kan veteranene gjøre for Overhalla?

Overordnede mål

De overordnede målene i en **kommunal veteranplan** er å styrke samfunnets **anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteranene og deres familier før, under og etter** at de har vært i internasjonal tjeneste for Norge.

Overhalla kommune ønsker med denne planen en bedre tilrettelegging og god oppfølging etter endt internasjonal tjeneste for våre innbyggere.

Kommuneplanens Samfunnsdel sier følgende:

Omstillingsstrategi 2: Livsmestring og gode hverdager

Vi skal sammen:

- Bidra til en best mulig helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.
- Skape attraktive boligområder og videreutvikle nærområder.
- Sikre at alle har tilgang til trygg ferdsel og tilgjengelig og bærekraftig transport.
- Videreutvikle tilbud om egen bolig, arbeid, kunst og kulturliv, meningsfulle aktiviteter og møteplasser for alle.

Folkehelsen påvirkes av miljø, økonomi og sosiale forhold. Selv med store forskjeller i helsetilstand kan vi oppleve gode hverdager med mening og fellesskap i livets ulike faser. Vi kan gjøre noe **aktivt**, vi kan gjøre noe **sammen** og vi kan gjøre noe vi opplever som **meningsfylt**.

Vi må **inkludere de unge i arbeidsmarkedet**, og sørge for fast og trygt arbeidsliv hvor hver enkelt kan bidra.

Det å kunne få være en ressurs for andre i arbeidssammenheng og på fritid er godt for både hode og kropp.

Sammen kan vi **bidra til at ingen faller utenfor** det å kunne mestre, delta og bli inkludert i et fellesskap. Det gjelder også i **det digitale samfunnet** vi lever i.

God tilgjengelighet innebærer både nærhet, trygghet, tilgang til informasjon og tilbud som er tilpasset den enkeltes økonomi, behov og muligheter. Trygge, attraktive og miljøvennlige former for **transport** er en del av dette.

Vi må gjøre det **enkelt å benytte de ulike tilbud og møteplasser** som finnes.

Kommuneplanens samfunnsdel, Nye tider – nye roller, Overhalla – et attraktivt lokalsamfunn for fremtida:

*Som kommune må vi alltid ha fokus på å bruke ressursene til det beste for innbyggerne våre – på kort sikt og lang sikt. **Et tett samspill** mellom innbyggere, frivillighet, næringsliv, offentlig ansatte og politikerne er avgjørende for hvordan vi har det i Overhalla og hvordan vi lykkes med å løse oppgavene. I tillegg må vi samarbeide med andre aktuelle parter i og utenfor kommunen. Sammen må vi finne ut hvilke behov vi har og hvordan oppgavene skal løses.*

*Dette betyr at det er viktig at **du som innbygger** i vår kommune, uansett alder, er aktiv deltager i viktige prosesser. Vi ønsker at du som innbygger vil engasjere deg i små og store saker som er viktig for deg og andre, og som kan bidra til å gjøre Overhalla til en bedre plass å bo.*

Overhalla kommunes mål for ivaretagelse av veteraner

Våre **hovedmål** med veteranplanen er å sikre arbeidet med

1. **Annerkjennelse**
2. **Kompetanse**
3. **Samarbeid**

(Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge»)

Målgruppen for veteranplanen i Overhalla er veteraner og deres familier bosatt i vår kommune.

Veteranplanen skal inneholde

- Beskrivelse av hvordan Overhalla kommune anerkjenner sine veteraner
- Beskrivelse av kommunale tjenester og kontaktpunkt ved behov for ev. tjenester
- Arenaer for dialog med veteraner og deres interesseorganisasjoner

- Ha en kontaktperson for veteraner

1. ANERKJENNELSE

Med anerkjennelse menes det at samfunnet viser veteranene oppmerksomhet, takknemlighet og ikke minst respekt for den innsatsen de har gjort på vegne av Norge i fredens tjeneste.

Mange soldater har gjort både små og store forsakelser i fredens tjeneste, og beklageligvis har noen pådratt seg både synlige og usynlige skader som følger av dette. Noen har også ofret livet som en konsekvens av denne innsatsen.

Samfunnets anerkjennelse av disse forsakelsene vil gi flere veteraner inntrykk av at deres innsats har gjort en forskjell, og at samfunnet setter pris på deres bidrag. Det vil også være viktig å hedre våre falne, og vise deres etterlatte at deres offer ikke var forgjeves.

Når en soldat tjenestegjør i en internasjonal operasjon, så påvirker det en hel familie. På hjemmebane har det blitt gjort en betydelig jobb, og det bør tydeliggjøres i den anerkjennelsen som gis.

Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

8.mai som frigjørings- og veterandagen. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig, og samtidig trekke linjene frem til dagens veteraner og anerkjennelse av deres innsats fra 1947 og frem til i dag. Det er også viktig å anerkjenne veteranens familie og pårørende, for deres bidrag på hjemmebane.

FN-dagen 24. oktober markeres ofte på skolene. Her er det mulig å fortelle om Forsvarets rolle i FNs fredsbevarende operasjoner, og anerkjenne de veteraner som har deltatt i utenlandsoperasjoner for Forsvaret.

Kommunen kan vurdere en lokal markering av dagen, ut over det som gjøres på skolene. Ved en slik markering bør lokale veteraner inviteres. Seremonier og offentlige markeringer er et viktig og synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran. Dette bidrar til å ivareta historien, og knytter bånd mellom Forsvaret og samfunnet. Lokale markeringer er av betydning for å favne flest mulig, og bidrar til å synliggjøre at veteraner også er en del av lokalsamfunnet.

Overhalla kommune ønsker å legge opp til faste årlige arrangementer som kan være arenaer for anerkjennelse av veteraner, og som kan bidra til å synliggjøre veteranenes innsats.

Hovedarrangement skal årlig være knyttet til **Veterandagen** samt at det kan være ulike markeringer når det faller naturlig i tilknytning til **FN-dagen**.

2. KOMPETANSE

For mange veteraner er **identiteten som veteran viktig**, selv mange år etter endt tjeneste. Mange er også medlemmer av lokale veteranorganisasjoner som er lokalisert over hele landet. Veteranorganisasjonene har kompetente medlemmer som har stor interesse for veteranarbeid. Disse kan være betydelige ressurser og samarbeidspartnere i kommunens arbeid med anerkjennelse av veteraner og deres familier.

Kompetanseheving – ulike muligheter.

Det er utarbeidet flere kompetansehevende kurs som kan tas i bruk av relevante instanser.

Veteraner er forskjellige. Et fåtall veteraner sliter med store traumer og er pleietrengende. Det er viktig at disse får god oppfølging.

Overhalla kommune skal tilstrebe å tilegne seg tilstrekkelig kunnskap om veteraner. Veteranene fra 2.VK er annerledes enn de som var i Libanon, Balkan osv.

I dag ser man et helt annen omfang av internasjonale operasjoner. Ulike veteranorganisasjoner kan være tilgjengelige ressurser for økt kompetanse angående dette.

Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har, i samarbeid med blant annet Forsvaret, utarbeidet kursmoduler for beslutningstakere i kommunen, helsepersonell og andre faggrupper, ansatte i skoler og barnehager, fastleger og veterankontakter.

De har også utarbeidet meritterende kurs for leger og psykologer. Kursene kan bestilles direkte fra RVTS i kommunens helseregion. RVTS Øst, Horten kommune og Forsvaret har også utarbeidet et digitalt kurs; *E-læring om veteraner*, som gir en god grunnkompetanse om veteraner, deres familier og potensielle utfordringer.

3.SAMARBEID

Det er ønskelig med et dialogforum for kontakt med veteranenes interesseorganisasjoner. Et årlig dialogmøte kan være en drøftingsarena for problemstillinger som interesseorganisasjonene er opptatt av, og dette kan gi et grunnlag for å planlegge markeringer m.v.

Fast kontaktperson (veterankontakt) og **Servicetorget** vil være **naturlige kontaktpunkt** angående spørsmål om kommunens ulike tjenester og tilbud til veteraner.

Oppfølging av våre veteraner og deres familier

Overhalla kommune har ikke noe eget tjenestetilbud spesielt rettet mot veteraner og deres familier. For å kunne utøve og tilby **kommunale tjenester** er det nødvendig at den enkelte veteran melder fra til kommunen om den enkeltes behov.

Man kan anta at de som trenger tilbudet mest ikke nødvendigvis tar kontakt på egen hånd.

Servicekontoret og kontaktperson for veteraner kan gi generell veiledning og vise videre til alle kommunens tjenester. I tillegg kan det sees fornuftig å opprette en **makkerjeneste**, hvor de veteranene som ønsker det blir en del av et makkerpar. Her får veteranene selv et ansvar for å «følge hverandre opp». Det kan f.eks. være en tlf i mnd, en kaffeprat i kvartalet e.l. Oppfølging skal alltid skje med bakgrunn i et definert behov, så her vil fokuset i hovedsak være på kompetanseheving av fagpersonell som vil kunne stå for oppfølging og behandling av veteraner og deres familier.

De fleste veteraner klarer seg bra etter endt tjeneste i internasjonale operasjoner, og rapporterer at det har vært en nyttig erfaring, som har gitt nye perspektiver og impulser.

Enkelte veteraner opplever også at de vil trenge oppfølging som følge av psykiske eller fysiske helseplager som følge av tjenesten i internasjonale operasjoner.

I de tilfeller der veteraner har fått problemer som følge av sin utenlandstjeneste, vil dette også kunne få følger for deres familie og pårørende. Problematikken kan være kompleks og kreve involvering av flere offentlige instanser.

Erfaring tilsier at det er viktig for veteranene at de møter personell som har litt kjennskap til hva det vil si å være veteran og å ha deltatt i en internasjonal

operasjon, når de henvender seg for å få hjelp. Dette gjør det lettere for behandler å bygge en tillitsrelasjon til veteranen, som kan være avgjørende for veteranens mulighet til å nyttiggjøre seg av behandlingen.

Det vil derfor være en fordel at de relevante aktørene i kommunene er kjent med hvilke "veteranspesifikke" utfordringer som kan oppstå i forbindelse med tjeneste i internasjonale operasjoner, slik at man kan hjelpe veteranen og familien best mulig.

Mange av veteranene har barn, og deployering til konfliktområder kan føre til at barna kan få det vanskelig. Kunnskap og bevisstgjøring om normale reaksjoner for barn i denne situasjonen kan være med på å hjelpe disse barna og gi dem god støtte når det oppstår utfordringer.

Forsvarets Veteransenter er åpent for veteraner og deres familier både før, under og etter utenlandstjeneste. Her tilbys blant annet ulike aktiviteter, jobbsøkekurs og gjensynstreff.

NAV

- søker bistand fra Veteransenteret ved behov.
- NAV kan identifisere veteraner og tilby bistand ut fra deres behov.
- NAV er avhengig av at veteranen selv eller helsevesenet informerer om behov for oppfølging hos dem.
- møter en del veteraner i forbindelse med oppfølging av sykefraværsoppfølging/arbeidsavklaring som sliter med PTSD.
- Kan tilby spesiell oppfølging av veteraner og har et eget kompetansesenter for veteransaker. NAV Elverum har en landsdekkende rolle i NAV.
- har en egen side på sitt intranett med fagveiledning for veiledere i veteransaker. (gode kartleggingsspørsmål, tips om kjennetegn for å identifisere veteraner m.m.)
- har anledning til å henvise veteraner til spesialistrådgivning ved arbeidsrådgivningskontoret som har egne kontaktpersoner for veteransaker. NAV arbeidsrådgiving (ARK) har de ansatt spesialkompetanse innen psykologi, trygdemedisin (rådgivende overleger) pedagogikk samt psykisk helse og rus.

Fastlegene er en gruppe som kommer i kontakt med hele befolkningen, inkludert veteraner, både ved sykdom og andre utfordringer. Det er derfor viktig at fastlegene er observante på at erfaringene noen av veteranene har kan være årsak til sykdom og andre utfordringer i hverdagen.

Det er også viktig at veteranene selv overbringer helseopplysninger fra Forsvarets helsetjeneste til fastlegen sin.

For mange veteraner kan det være vanskelig å be om hjelp, og det har stor betydning at de opplever å bli forstått og ivaretatt når de først oppsøker den sivile helsetjenesten. I så måte er det en fordel at de som skal bistå veteranene og deres familier har kompetanse på hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer, og hvilke utfordringer dette potensielt kan medføre for veteranen og familien i hverdagen.

Overhalla kommune har ikke krav på å få utlevert noen oversikt fra Forsvaret eller andre over foreldre i vår kommune som deltar i internasjonal tjeneste, så det er viktig at veteranene/samboer/ektefelle informerer barnehage og skole om dette.

Barnehager og skoler i Overhalla har ikke særskilte rutiner knyttet til oppfølging av barn og elever hvor foresatte er i internasjonal tjeneste. Eventuelle utfordringer knyttet til belastninger som følge av dette håndteres innenfor de rutineene som allerede finnes for særskilt oppfølging av barn og elever i barnehager og skoler. Barnehager og skoler kan også bruke ulike støttetjenester i kommunen som helsestasjon, skolehelsetjeneste, PPT m.v.

Rus og psykisk helsetjeneste har ikke særskilte rutiner knyttet til oppfølging av veteraner eller deres pårørende. Tjenesten tilbyr tilpasset tjeneste ut fra den enkeltes behov, også for denne gruppen. I likhet med alle som henvises eller tar kontakt med rus og psykisk helsetjeneste, vil behov for videre henvisning til spesialisthelsetjenesten eller andre tiltak vurderes fortløpende.

Skulle en eventuell kartlegging vise behov for spesielle eller ytterligere tiltak, vil man bli henvist videre. Veteranplanen vil bli brukt som verktøy angående støttegrupper og tiltak.

Veteranorganisasjonene gjennomfører selv medlemsmøter, medlemsarrangementer og veterantreff. Det drives også frivillig forebyggende kameratstøtte arbeid blant veteraner som sliter og deres pårørende.

Samfunns målet er å styrke samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste for Norge, og å styrke tverrsektoriell kompetanse og samhandling.

I møte med veteraner og deres familier bør man ha kjennskap til hva som kan være utfordrende for veteraner og veteranfamilier. Slik at alle instanser i større grad kan plukke opp signaler tidlig hos veteranen, partner, barna eller andre pårørende, dersom det oppstår utfordringer eller det er behov for oppfølging.

VETERANKONTAKT – ROLLE

- Ha god kjennskap til kommunens veteranplan eller -strategi.
- Ha oversikt over kommunens tilbud til veteraner og deres familier.
- Ha oversikt over relevante samarbeidspartnere for kommunen og hvilke ressurser disse representerer på veteranfeltet.
- Være oppdatert på veteranfeltet, og kunne veilede veteraner og deres pårørende i hjelpesystemet.
- Fungere som kommunens kontaktpunkt for veteraner, pårørende, andre kommuner, aktører innenfor veteranfeltet, veteranorganisasjoner og Forsvaret.
- Sørge for å holde kommunens informasjon til veteraner oppdatert.
- Bidra til at kommunen jevnlig sørger for informasjon til ansatte som vil komme i kontakt med veteraner om veteranfeltet, og sørge for at de får relevant kompetanseheving.
- Ha kjennskap til sentrale aktører og ressurser innenfor veteranfeltet og deres tilbud.

OVERHALLA KOMMUNES TILTAK

ANERKJENNELSE

TILTAK	ANSVAR	TIDSRAMME
<p>8. mai markering</p> <p>Arrangement på Ryggahøgda.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kransenedleggelse ved minnesmerke med tale fra eksempelvis ordfører. 	Ordfører er vertskap.	Årlig
<p>Medaljeseremoni</p> <p>Kommunen kan henvende seg til egne innbyggere, for å kartlegge hvorvidt det er veteraner som skal dekorerer og gjennomføre en medaljeseremoni.</p>		
<p>Makkertjeneste</p> <p>2 og 2 veteraner kan få et ansvar for å "følge hverandre opp".</p> <p>F.eks. en telefon i mnd, kaffeprat i kvartalet e.l.</p>		
<p>Markering av FN-dagen 24. oktober</p> <p>Markering gjennomføres om det sammenfaller med læreplanverk.</p> <p>Benytte lokale veteraner i undervisningen i skolen, for å fortelle om og synliggjøre Norges bidrag i internasjonale operasjoner.</p> <p>Dersom kommunen skal ha et arrangement eller en markering av FN-dagen utenfor skolen, kan elever i skolen inviteres til dette.</p> <p>Det flagges ved Overhalla kommunehus, Overhalla barne- og ungdomsskole og Hunn skole.</p>	Oppvekst	Årlig
	Teknisk	Årlig

<p>Minnesmerker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge lokale krigsminnesmerker, og lage en oversikt over disse på kommunens hjemmesider. • Tilrettelegge vedminnesmerkene for at publikum kan stoppe opp og reflektere ved disse. • Sørge for at minnesmerkene blir vedlikeholdt. 	<p>Kultur & samfunn</p> <p>Teknisk</p> <p>Teknisk</p>	<p>Overhalla kommunes kulturminneplan</p> <p>Ved behov/inn i vedlikeholdsplaner</p> <p>Ved behov/inn i vedlikeholdsplaner</p>
<p>Informasjon om aktuelle arrangement</p> <p>Synliggjøring av arrangement via kommunens egne kommunikasjonskanaler</p> <p>Evaluering/revidering</p> <ul style="list-style-type: none"> • gjøres i samarbeid med lokale veteranorganisasjoner etter endt planperiode. 	<p>Kultur & samfunn</p> <p>Servicekontoret</p>	<p>Løpende</p>

KOMPETANSE

TILTAK	ANSVAR	TIDSRAMME
<p>Intern kunnskapsformidling i grunnskolene.</p> <p>Formidling skjer i henhold til læreplanverk.</p>	<p>Oppvekst</p>	
<p>Dialogmøte</p> <p>Etablere dialog med veteranene. Møte mellom kommunen og veteranforeningen om ønskelig</p>	<p>Veterankontakt</p>	<p>Årlig</p>
<p>Kartlegging av viktig kompetanse</p> <p>Innbyggere som har vært ute i internasjonal tjeneste for Norge innehar en kompetanse som er svært viktig, også for det norske arbeidslivet. Denne kompetansen må vi i enda større grad se og ta i bruk.</p>	<p>NAV</p>	
<p>Veterankonferansen</p>	<p>Kontaktperson veteraner</p>	<p>Årlig</p>

--	--	--

SAMARBEID

TILTAK	ANSVAR	TIDSRAMME
<p>Ivareta barn/unge som er pårørende til veteraner/personer i aktiv tjeneste</p> <p>Barnehage/skole har egne retningslinjer for ivaretagelse av barn i slike tilfeller.</p>	Den aktuelle barnehage/skole	
<p>Behov for helsetjenester og andre tjenester</p> <p>Servicekontoret kan vise vei til alle kommunale tjenester.</p>	Overhalla kommunes Servicesenter	
<p>Fagdager</p> <p>Kommunale tjenester gjennomfører felles fagdager – gjerne i samarbeid med nabokommuner - om helseutfordringer knyttet til psykiske plager som posttraumatisk stress med mer.</p> <ol style="list-style-type: none"> Kompetansehevende tiltak overfor fagpersoner som kan komme i kontakt med veteraner og deres familier med et avdekket behov for oppfølging. E-læring om veteraner. Meritterende kurs om veteraners psykiske helse for psykologer og leger (RVTS Øst) Veteraner og veteranfamilier - kurs for helsepersonell og andre faggrupper (RVTS Øst) RVTS sine kompetansehevende moduler for <ul style="list-style-type: none"> veterankontakter beslutningstakere i kommunen pedagogisk personell i skole og barnehage fastleger helsepersonell <p>Andre eksterne samarbeidspartnere:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokalt familievernkontor Lokalt NAV-kontor Lokal BUP/DPS 	<p>Rus og psykisk helsetjeneste</p> <p>Kommuneoverlegen deltar og har en rolle når det kommer til faglig innhold og evt. kontakt og dialog med kompetansemiljøet som skal medvirke på fagdagene.</p>	Årlig

<p>Hvem kan bistå kommunen?</p> <ul style="list-style-type: none">• RVTS• Kompetansemiljøet for veteransaker NAV Elverum• Familievernkontoret Innlandet Øst - Hamar• Forsvarets veteranjeneste• Distriktpsykiatrisk senter Moss, sykehuset Østfold		
<p>Kontaktperson</p> <p>Kommunen har en kontaktperson som veteraner og veteraners interesseorganisasjoner kan ta kontakt med ved behov.</p> <p>Formidling av informasjon om og til veteraner på kommunens nettside.</p> <p>Kontaktinformasjonen skal finnes på kommunens nettsider.</p>		Løpende

VEDLEGG

Ulike ressurser

«**Forsvarets åpne dør**» er et tilbud til alle veteraner og deres familier. Her kan man få svar på spørsmål om dekorasjoner, dokumentasjon og internasjonale operasjoner, samt råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner – uavhengig av når og hvor tjenesten var. Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i dette teamet er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner. Kontakt: veteraner@mil.no eller tlf 800 85 000 (kl. 0800-1500 på hverdager).

Veteranforbundet SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner bistår veteraner og deres familier med oppfølging og veiledning i møte med det offentlige. For mer informasjon og kontakt: www.siops.no.

Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO)

er Norges største interesseorganisasjon for militært personell som har deltatt i internasjonale operasjoner – og deres pårørende. **For mer informasjon og kontakt:** www.nvio.no

- www.kameratstotte.no - En nettbasert veiledningstjeneste for veteraner og familien, drevet av NVIO og Mental Helse.
- Kameratstøttetelefonen (NVIO) 800 48 500 - En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.

Kompetansemiljøet for veteransaker NAV Elverum (Råd og veiledning for veteraner) har ansvar for at personer som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner for Norge får god oppfølging i NAV. Derfor er det opprettet et eget kompetansemiljø for veteransaker ved NAV Elverum.

Du kan kontakte kompetansemiljøet på Elverum direkte dersom du er veteran og ønsker informasjon og veiledning. Kompetansemiljøet bistår også andre NAV-kontor og Forsvaret i spørsmål knyttet til veteransaker. For mer informasjon og kontakt: [NAV Elverum](#)

Familievernkontoret Innlandet Øst, avdeling Hamar gir et tilbud til veteraner og veteranfamilier som har behov for veiledning i forbindelse med tjenestegjøring før, under eller etter en internasjonal operasjon. Avdelingen har et særskilt ansvar for å bidra til kompetanseheving av andre familievernkontorer vedrørende spesielle utfordringer tilknyttet veteranfamilier. For mer informasjon og kontakt: [Familievernet sitt tilbud til veteranfamilier](#)

Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) er en ressurs for deg som i ditt arbeid møter mennesker som blant annet er berørt av traumatisk stress, selvmordsproblematikk og vold. RVTSene bidrar til kompetanseheving, blant annet gjennom kurspakker, veiledning og nettverksarbeid på tvers av sektorer, etater og forvaltningsnivåer.

FORSVARETS TILBUD OG AKTIVITETER

Forsvaret har en flere tiltak, tjenester og aktiviteter for veteraner.

Forsvaret veteraner senter på Bæreia i Kongsvinger er et aktivitets- og rekreasjonssenter – eksklusivt for Forsvarets veteraner og deres familier. Senteret har en rekke tilbud tilpasset veteraner, og en stab som står parat for å gjøre oppholdet best mulig.

Forsvarets veteraner treff- Over hele landet arrangeres det månedlige veteraner treff hvor Forsvaret sponser mat, men den enkelte veteran dekker drikke selv.

Disse treffene er populære, og er en naturlig møtearena for mange av Forsvarets veteraner.

Institutt for militærpsykiatri og stressmestring- Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS) er Forsvarets interne ressurs innenfor stressmestring ved kriser, katastrofer og alvorlige hendelser – nasjonalt og internasjonalt

[Tilbud og aktiviteter - Forsvaret](#)

Forsvarets planverk:

- 'I tjeneste for Norge' – *Regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste*
- 'I tjeneste for Norge' - *Regjeringens oppfølgingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste* [dds-oppfølgingsplan-materie-kor3.pdf \(regjeringen.no\)](#)

